

Beskrivelse

Den flade til bølgede moræne ligger ud til kysten. To små ådale løber ned mod havet i syd. I en lille tunneldal ligger Lund, en lille landsby/fiskerby, og putter sig. Fladen opdeles i store rektangulære marker med levende hegn. Bebyggelsen består af enkeltliggende gårde og Højstrup Hovedgård. En skov ligger helt ned til stranden.

Højstrup Kystnære Landskab

Dokument01:
Overordnet beskrivelse af kommunen

Dokument02:
Landskabskarakterbeskrivelser

Dokument03:
Implementering i kommuneplan 2013

Dokument04:
Implementering i administrationen

- 1 Stevns Klint
- 2 Højstrup Kystnære Landskab**
- 3 Store Heddinge Moræneflade
- 4 Gjorslev Herregårdslandskab
- 5 Strøby Småskala Landskab
- 6 Tryggvælde Ådal
- 7 Hårlev Landbrugsflade
- 8 Vallø Dødislandskab
- 9 Vallø Skov- og Herregårdslandskab

Højstrup Kystnære Landskab

Beskrivelse

Vurdering

Anbefalinger

Landskabsanalyse

År: 2011

Projektleder:

Anka Nordvig Sonne, Landskabsarkitekt

Projektgruppe:

Sara Berg, Kommuneplanlægger
Anni Juul Jørgensen, Geolog
Steen Roed, Natur- og Vandløbsmedarbejder

Styregruppe:

Berith Burkandt (formand),
Leder af Natur og Miljø
Susanne Hartmann Rasmussen,
Afdelingschef for Teknik & Miljø
Sara Berg, Kommuneplanlægger

Fotos:

Anka Nordvig Sonne

Baggrundskort:

Kort- og Matrikelstyrelsen
Copyright KMS

Indholdsfortegnelse

Beskrivelse	28
Nøglekarakter	28
Beliggenhed og afgrænsning	28
Landskabskarakteren	29
Landskabskarakterens oprindelse	29
Naturgrundlag	29
Kystrelaterede naturgeografiske forhold	30
Arealanvendelse	30
Rumlige og visuelle forhold	33
Visuelle sammenhænge i kystlandskabet	34
Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer	34
Vurdering	36
Karakterstyrke	36
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder	37
Tilstand	38
Sårbarhed	39
Anbefalinger	40
Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning	40

Beskrivelse

Karakteren er de store åbne marker med få enkeltvise gårde.

Nøglekarakter

Den flade til bølgende moræne ligger ud til kysten. To små ådale løber ned mod havet i syd. I en lille tunneldal ligger Lund, en lille landsby/fiskerby, og putter sig. Fladen opdeles i store rektangulære marker med levende hegn. Bebyggelsen består af enkeltliggende gårde og Højstrup Hovedgård. En skov ligger helt ned til stranden.

Beliggenhed og afgrænsning

Karakterområdet ligger vest for Rødvig ud til den sydvendte kyst. Området fortsætter mod vest ind i Faxe Kommune. Mod nord er afgrænsningen mere diffus, idet landskabet ikke opleves nævneværdigt forskelligt. Alligevel skifter skala og struktur i landbrugslandskabet, og den visuelle kontakt til vandet bliver mindre.

Den let bølgende markflade og hegn af stynede popler.

Lund ligger i en tunneldal med den centrale vej beliggende i bunden.

Ådalen hvor Havnelevrenden løber.

Landskabskarakteren

I det flade til bølgende terræn løber små ådale mod kysten i syd. Store rektangulære markflader brydes af enkeltliggende gårde og levende hegn af blandt andet stynede popler. Hovedgården Højstrup omgives af skove mod syd og store åbne marker med klippede hegn mod nord. Lund er en lille landsby/fiskerleje som putter sig i en lille tunneldal.

I ådalene løber to vandløb Spangsbækken og Havnelevrenden. Ådalen omkring Havnelevrenden holdes åben med græssede enge også igennem skoven i syd. I området ligger kun få husmandssteder tæt ud til vejene.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabet er et udskiftningslandskab som er dannet omkring år 1800. Hovedgården Højstrups historie går dog længere tilbage.

Naturgrundlag

Geomorfologi

Området består af moræneflade, langs kysten dog et smalt stykke marint forland (litorina havbund).

Jordtype

Jordtypen er moræneler med få forekomster af senglacialt ferskvandsler. Der er ferskvandsgytje i forbindelse med vandløbene. Ved kysten er der saltvandsgrus på det marine forland ved Lund og kugleflint ved Højstrup.

Terræn

Terrænformen er flad til let bølget med små ådale. Desuden stiger morænefladen svagt fra kysten og det flade forland.

Vandelementer

To vandløb, Spangsbækken og Havnelevrenden løber mod kysten i syd. Desuden er der to moser, Havnelev Enghave, som er et lille område i tilknytning til sommerhusområdet vest for Rødvig, og Vissemosen.

Der er visuel kontakt til Faxe Bugt og Møns Klint fra landbrugsfladen.

Højstrup Hovedgård omgives af en skarpt klippet hæk.

Vejen krydser Spangsbækken henover en lille ådal.

Moræneklint og kyst øst for Lund.

Kystrelaterede naturgeografiske forhold

Farvandsområde

Kysten vender ud til Faxe Bugt, som er et afgrænset indre dansk farvand.

Dybdeforhold

Der er mellem 500 og 1000 m ud til 5 meters dybde omkring Lund. Ved Fællesskov Rev bliver der dybt lidt hurtigere.

Vindekspønering

Kysten er sydvendt og ligger i læ af Sjælland.

Strandbredden

Strandbredden er varieret. Vest for Lund er der moræneklint med en smal forstrand af flint, ledeblokke og grus, desuden en kraftig bevoksning af Strandmælle. Øst for Lund ligger det flade marine forland godt bevokset med både urter og buske. Ud for stranden ligger store blokke spredt i vandet og har virkning som bølgebrydere. Ved Højstrup Feriekoloni ligger brede bånd af kugleflint, som jævnlige flyttes af havets kræfter.

Moræneklint og kyst vest for Lund.

Arealanvendelse

Bevoksningsstruktur

Syd og øst for Højstrup er der et skovområde med løvskov i forskellige aldre. Ellers er landskabet bevokset med landbrugsafgrøder. Levende hegn opdeler morænefladen i rektangulære stykker. Hegnene består mange steder af gamle stynede popler. Vejene flankeres af vejtræer de fleste steder og flere indkørsler er markeret med alléer.

Dyrkningsform

Landbrugsafgrøderne dyrkes i et-årig omdrift og er derfor lave, dog var der flere steder majs, som den højeste og mest massive afgrøde. Skovene dyrkes med renafdrift af delområder. Et delområde er ved at blive tilplantet med nåletræer.

Bebyggelsesstruktur

Store enkeltvise gårde ligger spredt på markerne. Højstrup er en gammel hovedgård, og markerne omkring den er ubebyggede. Få enkeltvise husmandssteder ligger i tilknytning til vejene. Der er to samlede bebyggelser i området. Et lille sommerhusområde,

En ung parcel i Højstrup Skov.

Den lille havn ved Lund.

Havnelev Enghave, ligger vest for Rødvig i forbindelse med en lille mose. Lund er en gammel landsby, hvor beboerne dels har levet af landbrug og dels af fiskeri. Ved kysten ligger Højstrup Feriekoloni.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer

Højstrup ejerlav og herregårdslandskab er markant og intakt. Gravhøjen ved Mindehøjgård er meget synlig.

Tekniske anlæg

De store anlæg i dette område er gårdene og de fire vindmøller, som står i Faxe Kommune. Af små tekniske anlæg er der en lille havn i Lund, en campingplads, en sluse med pumpestation og et rensningsanlæg.

Højstrup Feriekoloni ligger i skovkanten ud til stranden.

Sommerhusområdet ligger ud til eng og mose.

Mosen ligger lavt i den lille ådal.

Rumlige og visuelle forhold

Visuelle barrierer

 Skovbryn

 Byfront

 Terræn

Oplevelsesrige delområder

 Kulturmiljø

 Naturmiljø

Vigtige udsigtsforhold

 Udsigtspunkt

 Langt udsyn (evt. til orienteringspunkt)

Dominerende enkeltelementer

 Bygninger og anlæg (kulturhistorisk)

 Allé

 Markant terrænform

 Bygninger og anlæg (industriel)

 Højspændingsledning

 Teknisk anlæg lineært (vej, jernbane)

 Teknisk anlæg

 Landskabskarakterområde

 Kommunegrænse

 Kystforlandsgrense

Ådalen med vandløb, eng og skoven som rumdanner (Havnelevrenden).

Rumlige og visuelle forhold

Karaktergivende landskabselementer og rumlige visuelle forhold

Landbrugsfladen er åben med få hegn. Terrænet er let bølget men hindrer ikke det lange udsyn. Skoven syd for Højstrup Hovedgård er en visuel barriere mod kysten, men giver til gengæld visuelle oplevelser idet to kiler i skoven danner ramme om ådalene og understreger de bløde dale i terrænet. De gamle stynede popler står mange steder i de levende hegn og findes også som vejtræer ned til det lille sommerhusområde og mosen vest for Rødvig. Fra flere steder i landskabet er der udsigt til havet hen over det åbne landskab.

Oplevelsesrige delområder og enkeltelementer

Højstrup skoven, som består af de tre skove, Lund Hestehave, Kobbelskov og Fællesskov adskilt af 2 kiler til eng og å samt stranden udgør tilsammen et oplevelsesrigt delområde.

Lund er en idyllisk landsby/fiskerleje som putter sig i en lille tunneldal. Med havnen og de to kysttyper udgør dette et oplevelsesrigt delområde.

Højstrup Hovedgård er ikke et markant bygningsværk i landskabet, men er alligevel et kulturmiljø i kraft af sin alder. Hovedgårdens tilstedeværelse aflæses dog tydeligt i landskabet med de store åbne marker opdelt af lange lige og klippede hegn.

Gravhøjen nord for Mindehøjgaard ligger højt og har en størrelse, som gør den til et markant element.

Mosen og det lille engareal udgør sammen med sommerhusområdet, som er udbygget i 1960-70'erne, et lille oplevelsesrigt delområde. Vissemosen er et oplevelsesrigt enkeltelement.

Påvirkning fra tekniske anlæg, byudvikling eller andre landskabselementer

Den mest markante påvirkning kommer fra fire vindmøller, som er placeret udenfor området i Faxe Kommune. Desuden er der en påvirkning fra Rødvig, som dog ikke virker dominerende, da det primært er sommerhusområder med et grønt præg, der vender ud mod området.

Visuelle relationer til naboerområder

Stevns Valgmenighedskirke ses fra området.

Der er ikke en klar visuel overgang til karakterområdet nordfor.

Gravhøjen nord for Mindehøjgård.

Stynede popler langs vejen ned til lille sommerhusområdet Havnelev Enghave.

Stevns Valgmenighedskirke.

Udsigt til hav og Møns kystlinje.

Visuelle sammenhænge i kystlandskabet

Overalt hvorfra der er udsigt til havet kan Møns kystlinje og klint ses i horisonten.

Der er desuden mulighed for at se Stevns Klint fra området øst for Højstrup Hovedgård.

Nøglefunktioner, udviklingstendenser og planlagte ændringer

Nøglefunktioner

Nøglefunktion er landbruget og den visuelle kontakt til havet.

Udviklingstendenser

Som det ses af kortene på højre side har der ikke været den store udvikling i landskabets struktur i dette område. En del grøfter er rørlagt og småsøer drænet væk, men ellers ser det ud til at de fleste hegn er bevaret. Der er kommet et nyt levende hegn til.

Det der har ændret sig er Rødvig, som er vokset til med parcelhuskvarterer, sommerhusområder, campingplads og havneudvidelser. Dette er en tendens der ser ud til at fortsætte. Lund er siden det øverste kort blevet 'huludfyldt' med parcelhuse, og enkelte huse er vokset ud af den lille tunneldal.

Planlagte ændringer

Der er udlagt et nyt sommerhusområde i dette karakterområde, og Rødvig planlægges at blive udvidet mod nord med flere boligområder.

Stevns Klint kan ses fra området.

Campingpladsen.

Høje Målebordsblade, målt i 1891.

Topografisk kort fra 2008 (DTK/Kort25).

Vurdering

Karakterstyrke

Særligt karakteristiske områder

K1: Højstrup Hovedgård og det tilhørende dyrkningslandskab skiller sig ud med de store åbne markflader med få lange lige og klippede hegn, som ligner hække.

Karakteristiske områder

K2: Dyrkningslandskabet med store rektangulære marker og levende hegn. I den vestlige del af området består mange af de levende hegn af stynede popler.

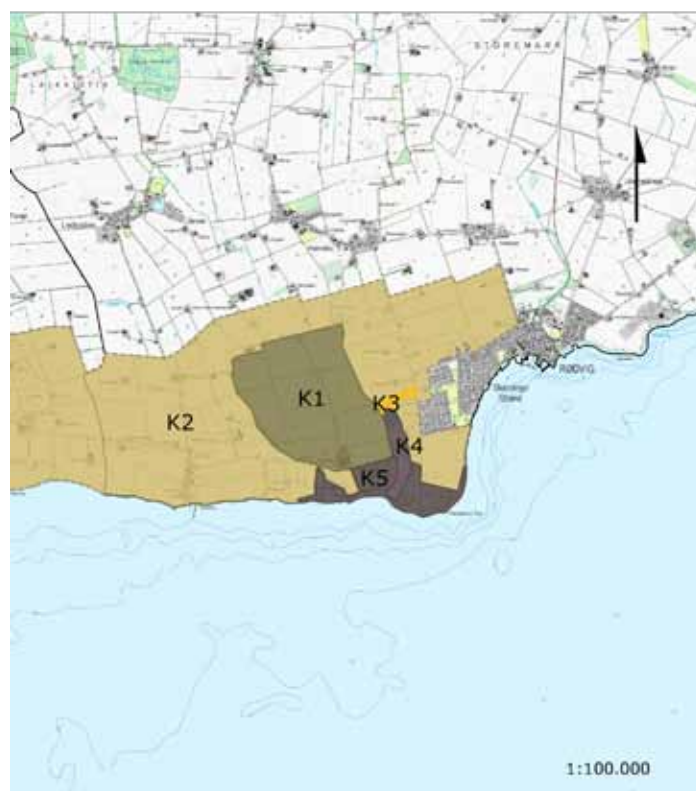
Karaktersvage områder

K3: Løsrevet fra Rødvig by ligger her et lille sommerhusområde og en campingplads. Arealanvendelser som ikke har nogen særlig tilknytning til naturgrundlaget.

Kontrasterende områder

K4: Ådalen, hvori Havnelevrenden løber fremstår tydeligt i landskabet. Arealet dyrkes mere ekstensivt med et moseområde i nord og et græsset engareal i syd. Hele området er vandlidende i regnfulde sæsoner.

K5: Skovområde som tilhører Højstrup. Skoven er inddelt i parceller som dyrkes ved renafdrift. Parcellerne er forskellige alders- og artsmæssigt. Der er en overvægt af løvtræer.

	Særlig karakteristisk		Karaktersvagt
	Karakteristisk		Kontrasterende
	Karakterområde		Kommunegrænse

Højstrups marker og hegn med skov i baggrunden.

Højstrup Skov fra kysten. Højstrup Feriekoloni ligger i skovkanten.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder

V1: Den lille tunneldal opleves tydeligt som en lavning i landskabet. Her samler vandet sig og løber i vandløbet Havnelevrenden. Dalen understreges i syd af skovbrynene i Højstrup Skov, som følger dalsidernes kronekant i en kileformet lysning.

V2: Skoven og kysten giver afvekslende oplevelsesmuligheder. Den lukkede tætte skov og det vide udsyn som åbner sig langs kysten.

V3: Lund er bygget op med en central vej, som løber i bunden af en lille tunneldal. Op ad tunneldalens sider ligger gårde, fiskerhuse og nyere huse. For enden af vejen ligger en lille havn med mole og her åbner landskabet sig op mod havet og kysten til begge sider.

Fra flere steder i området er der udsigt til havet, hvilket er naturligt for et kystnært område. Fra det østligste udsigtspunkt kan man også se Stevns Klint øst for Rødvig. I klart vejr ses Møn mod syd og Fakse Ladeplads mod sydvest fra området.

- Særlige visuelle oplevelsesmuligheder
- Udsigt
- Karakterområde
- Kommunegrænse

Højstrups marker og hegn med skov i baggrunden.

Tilstand

Områder i god tilstand

T1: Hovedgårdslandskabet omkring Højstrup er meget intakt, det vedligeholdes godt og er uforstyrret. Her hersker det vide udsyn over de flade marker og lave hegn.

T2: Området har en god intakthed og vedligeholdelse. Kun få forstyrrelser findes i form af vindmøller og byudvikling. Desuden høres vandet som pumpes ud af Havnelevrenden.

Områder i dårlig tilstand

T3: Campingplads og sommerhusområde er nye tilføjelser, som ikke er knyttet særligt til naturgrundlaget. Derfor vurderes tilstanden i dette område til at være dårlig.

Lund ligger skjult i en lille tunneldal, et par nyere huse er vokset ud på markfladen.

Sårbarhed

Særligt sårbare områder

S1: Området er sårbart overfor byggeri, skovrejsning og terrænændringer, hvis det skal bevare sin særlige karakterstyrke som kulturlandskab og de særlige visuelle oplevelsesmuligheder.

S2: Området er sårbart overfor terrænændringer, skovrejsning og byggeri, da det vil sløre landskabets oprindelse. Tilgroning vil ligeledes være u hensigtsmæssigt. Som afgræsset eng er det sårbart overfor øgede mængder af vand.

S3: Lund med omgivelser er sårbar overfor bebyggelse udenfor tunneldalen, det vil sløre landsbyens struktur og gøre landsbyen meget mere markant i landskabet.

S4: Skoven er sårbar overfor ændringer i udtrykket, fx ved tilplantning med nåletræer. Hovedparten af skoven bør fortsat være løvskov. Kysten er sårbar overfor tilgroning og tekniske anlæg. Området er desuden sårbart overfor yderligere skovrejsning, da kilen mellem Lund Hestehave og Kobbelskov understreger Spangsbækkens og tilhørende ådals tilstedeværelse, selvom åen i denne kile løber langs det ene skovbryn.

 Særligt sårbart

 Karakterområde

 Kommunegrænse

Anbefalinger

Anbefalinger til områdets planlægning og forvaltning

Karakterområdet er ret uforstyrret og byder på mange særlige steder og oplevelsesmuligheder som især knytter sig til kysten, klinten og havet. Overordnet bør området beskyttes, hvilket vil sige at evt. planlægning og ændringer bør ske med største forsigtighed og det bør sikres at landskabets kvaliteter og udsigtsmuligheder bevares.

A1: Området er meget gammelt og fremstår intakt. Det anbefales at bevare området i sin helhed. Der bør derfor ikke opstilles vindmøller og tekniske anlæg, rejses skov eller opføres ny bebyggelse.

A2: Den lille ådal fremstår tydeligt i landskabet, men er ikke dramatisk. Selv små ændringer i terrænet vil kunne sløre dens oprindelse og tilstedeværelse. Det kan derfor ikke anbefales at ændre terrænet, særligt ikke med tilføjelser af forhøjninger eller volde. Det må dog anerkendes at området lider under øgede regnmængder, og det kan derfor ikke undgås at der kan blive tale om nogle tekniske anlæg. Vandet pumpes ud i havet allerede i dag. Det kan desuden anbefales at jordens dyrkning ekstensiveres i hele ådalen, det vil få den til at fremstå tydeligere. Tilgroning bør dog undgås. Mosen afslutter ådalen omkring Havnelevrenden på en naturlig måde og skjuler det lille sommerhusområde. Bevoksningen er dog ret kraftig og kan ikke anbefales udvidet til resten af ådalen, da den slører oplevelsen af terræformene.

A3: Skovens udformning og udstrækning bør bevares. Den løbende skovdrift bør kunne fortsætte. Det er vigtigt for skovens fremtoning at hovedparten af skoven består af løvtræer og at skovbrynene fortsat står ensartede og skarpe ind mod ådalene og ud imod landbrugsfladen samt at skoven har løvtræskarakter mod kysten. Området findes egnet som uforstyrret landskab.

A4: Lund bør ikke udvides ud over den lille tunneldals kronekanter. Landsbyen kan fortsat ændres indadtil hvor gamle huse kan erstattes af nye, eller renoveres efter moderne tiders behov. Der er dog mange bevaringsværdige bygninger, som er en del af det miljø der opleves her. Ændringer bør derfor ske med forsigtighed og på en måde der indordner sig det eksisterende. Der bør ikke opsættes master, vindmøller eller andre høje elementer i området, da det ikke understøtter karakteren af en bebyggelse som ligger lavt og skjult

	Bevare		Udvikle
	Beskytte		Udsigtskiler
	Karakterområde		Kommunegrænse

---

i terrænet.

A5: Landbrugsfladen bør holdes åben og fortsat dyrkes med lave 1-årige afgrøder. Særligt bør de udsigtskiler der er til havet og klinten sikres. Almindelig udvikling af landbruget bør ikke forhindres, men det kan ikke anbefales at opføre store husdyrbrug eller biogasanlæg i dette område, da det vil forstyrre kystlandskabet og den åbenhed og enkelhed som området karakteriseres ved. Vindmøller og master kan ikke anbefales, da de vil forstyrre det horisontale landskab, som forstærkes af udsigten og kontakten med havet. Terrænændringer og skovrejsning bør begrænses i området, særligt bør der værnes om de lavninger der er i terrænet (små ådale) og udsigterne til klinten og havet, som derfor bør friholdes for tilgroning, skovrejsning og terrænændringer.

A6: Området har ingen visuel kontakt til havet. Det er i forvejen påvirket af Rødvigs byfront. Der er derfor umiddelbart ikke nogen grunde til at beskytte området særligt. Det er også her, der er udlagt rammer til byudvikling i kommuneplanen. I forbindelse med udvikling af området bør der være særlig opmærksomhed omkring, hvordan byen skal møde landskabet, samt hvordan kontakten til/forbindelsen med kysten formidles. Det er desuden vigtigt, at det overvejes, hvor stort behovet for boligudlæg på bar mark er, før der udarbejdes lokalplaner, da livet i Rødvig fortsat bør være mest intenst og koncentreret i den centrale, gamle del af byen og ikke i byens rande.

